Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/2353

20.10.2026.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2026/2353

(2026. gada 16. oktobris)

par hinolizidīna alkaloīdu klātbūtnes monitorēšanu lupīnās un no lupīnām iegūtā barībā

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

(1) Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes ("Iestāde") Pārtikas aprites kontaminantu ekspertu grupa ("*CONTAM* grupa") 2019. gadā pieņēma riska novērtējumu par tādiem riskiem dzīvnieku un cilvēka veselībai, kas saistīti ar hinolizidīna alkaloīdu klātbūtni barībā un pārtikā, jo īpaši lupīnās un no lupīnām atvasinātos produktos ([1]).

(2) Riska novērtējums aprobežojas ar hinolizidīna alkaloīdu klātbūtni *Lupinus* sugās/varietātēs, kas ir releventas dzīvnieku barībai un cilvēka pārtikai Savienībā (t.i., *Lupinus albus* L., *Lupinus angustifolius* L., *Lupinus luteus* L. un *Lupinus mutabilis* Sweet). Kas attiecas uz risku nelabvēlīgi ietekmēt lašu dzimtas zivju veselību, Iestāde secināja, ka vidējā lašu dzimtas zivju uzturekspozīcija pārsniedz nenovērojamās nelabvēlīgās ietekmes līmeni (*NOAEL*), proti, 1 mg uz kg ķermeņa svara dienā, bet ir zemāka par zemāko novērojamo nelabvēlīgas ietekmes līmeni (*LOAEL*), proti, 2,5 mg uz kg ķermeņa svara dienā. Iestāde uzskata, ka attiecībā uz lašu dzimtas zivīm nelabvēlīgas ietekmes risks ir zems. Citu sugu sakarā pieejamā datubāze par nelabvēlīgu ietekmi bija pārāk ierobežota, lai identificētu vispārējo *NOAEL*/*LOAEL*. Tā vietā Iestāde kā alternatīvu pieeju identificēja lupīnas sēklās esošo hinolizidīna alkaloīdu devas, kas ir panesamas attiecībā uz zootehniskajiem rādītājiem. Liellopiem un trušiem vidējā uzturekspozīcija ir ievērojami zemāka par panesamo devu. Cūkām un cāļiem vidējā uzturekspozīcija ir tādā pašā diapazonā kā panesamā deva.

(3) Tāpēc Iestāde ieteica vākt vairāk datu par hinolizidīna alkaloīdu klātbūtni lupīnās un no lupīnām iegūtos produktos.

(4) Lai varētu identificēt, kādus pasākumus ieteicams veikt hinolizidīna alkaloīdu klātbūtnes novēršanai vai samazināšanai minētajā barībā, būtu jāievāc vairāk informācijas par faktoriem, kas izraisa salīdzinoši augstu hinolizidīna alkaloīdu līmeni lupīnās un no lupīnām iegūtās barības sastāvdaļās.

(5) Tāpēc ir lietderīgi ieteikt monitorēt hinolizidīna alkaloīdus lupīnās un no lupīnām iegūtās barības sastāvdaļās, apzināt, kādu faktoru dēļ to līmenis ir augsts, un ievākt vairāk informācijas par pārstrādes ietekmi uz hinolizidīna alkaloīdu līmeni,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Dalībvalstīm, aktīvi iesaistot barības apritē iesaistītos uzņēmējus, tiek ieteikts 2026., 2027., 2028. un 2029. gadā monitorēt hinolizidīna alkaloīdus lupīnās, no lupīnām iegūtās barības sastāvdaļās un barības maisījumos, kas satur lupīnas un no lupīnām iegūtus produktus. Dalībvalstīm tiek ieteikts analizēt vismaz hinolizidīna alkaloīdus albīnu, anagirīnu, angustifolīnu, lupanīnu, izolupanīnu, multiflorīnu, 13α-hidroksilupanīnu, lupinīnu, sparteīnu.

2. Ieteicamā analīzes metode ir šķidrumhromatogrāfija /tandēma masspektrometrija (*LC-MS*/*MS*). Ja tiek izmantotas citas analīzes metodes, būtu jādara pieejami pierādījumi, kas apliecina, ka par katru atsevišķu hinolizidīna alkaloīdu tās dod ticamus rezultātus. Lupīnu sēklām un no lupīnām iegūtām barības sastāvdaļām katra hinolizidīna alkaloīda noteikšanas kvantitatīvās noteikšanas robežai (*LOQ*) vēlams būt aptuveni 1 mg/kg un barības maisījumiem – 0,2 mg/kg.

([1]) *EFSA CONTAM* grupa (*EFSA* Pārtikas aprites kontaminantu ekspertu grupa), 2019. g., "Scientific opinion on the risks for animal and human health related to the presence of quinolizidine alkaloids in feed and food, in particular in lupins and lupin-derived products", https://doi.org/10.2903/j.efsa.2019.5860.

3. Dalībvalstīm, aktīvi iesaistot barības apritē iesaistītos uzņēmējus, tiek ieteikts veikt izmeklēšanu, lai konstatētu, kuri faktori izraisa augstu hinolizidīna alkaloīdu līmeni lupīnās un no lupīnām iegūtās barības sastāvdaļās, un lai ievāktu informāciju par pārstrādes ietekmi uz hinolizidīna alkaloīdu līmeni.

4. Dalībvalstīm un barības apritē iesaistītiem uzņēmējiem tiek ieteikts Iestādei iesniegt datus apkopošanai vienā datubāzē atbilstoši prasībām Iestādes Norādījumos par pārtikas un dzīvnieku barības standartparaugu aprakstīšanu un Iestādes specifiskajām papildprasībām ([2]). Attiecībā uz lupīnu sēklām un no lupīnām iegūtu barību ir svarīgi paziņot lupīnu sugas, to, vai tās ir saldās vai rūgtās lupīnas, procesus, kas veikti ar lupīnu sēklām (tādus kā mērcēšana, vārīšana), un jebkādus procesus, kas no lupīnām iegūtajai barībai veiktihinolizidīna alkaloīdu satura mazināšanai.

Briselē, 2026. gada 16. oktobrī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Olivér VÁRHELYI

([2]) https://www.efsa.europa.eu/lv/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0.